سرمني اوبنکي

ویناوال
محمد معصوم هوتک
۱۳۶۹ش

Ketabton.com
www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا اوښکي د هغه ویاړلي، سرلوړي، مېړني او اتل قام (پښتانه) نامه ته اهداء کوم چي حماسو يې تل بیده اولسونه راویښ کړي، د محکومو اولسو په زړه کي يې د آزادۍ غوښتني روحیه راژوندۍ کړې او د استبداد او استعمار پخي ماڼۍ او وسپنیز دېوالونه يې ړنگ کړي دي - خو ده ته په پاداش کي کنډواله وطن او ګړوب کورور رسېدلئ دئ !

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان	مخ
لومړی خبري	5
لويه خدايه (ج)	6
ناورين	7
بيځايه توقع	8
عبرت	9
آښکلي کندهاره	10
ارذل المخلوقات	12
د سيد جمال الدين افغاني قبر ته	13
د اشنا ياد	14
زيړه تابلو	15
کريږي	16
ډوبه جاله	17
د ميني ترون	19
بي خونده اختر	20
حتمي بری	22
مرموزه ولوله	24
د سرنوشت شپېه	25
انجام	27
لبرېزه کاسه	28
افتضاح	29
د پوليگون دښت	31
نه دي دي په ياد	33
څه پروا ده؟	35
د شهيدانو چوک يا رنځور کندهار	36
هيڅ مي باور نه و	38
ستړي خپه	40
کوثري ځاځکي	42
توبه يي تر بدترو	43

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان	فهرست	مخ

==

د لمني روی	45
د زړه سوده	46
سپېڅلی احساس	47
د ازل کښلي	49
انسان	50
د کاڼي کربني	52
پوخ نرخ	53
څه يې کوم	54
پاينات	55
د هستۍ شرط	55
جگه غاړه	55
رجا	56
آخر ولې؟	56
آغم ځپلو !	56
واقعي مسؤل	57
پښتانه	58
بې مهره ساحل	59
ورکه هديره	60
خزان پسرلی	61
مهاجرت	63

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ خبري

په دې کوچنوټي مجموعه کي زما هغه اشعار راغونډ دي چي زياتره برخه يې د ۱۳۲۲ش - ۱۳۲۸ش کلونو په دوران کي په کابل يا کندهار کي ويل سوي دي. دا کلونه له تأثيره ډک کلونه وه. په هيواد کي حوادث دومره تراژيک او خواشينوونکي وو چي د ډېر زمخت احساس خاوند يې لا هم ځوراوه. له بلي خوا زما ډېر تيروني دوستان او ياران را څخه ليري سوي او پر پرديو هيوادو يې د هجرت ترخې او اوږدې شپې تېرولې او زه په وطن کي تک تنها اوسېدلم. نه مي له چا سره ورو ووت او نه مي وينه ور سره ګډېده. مرګونه، خرابۍ، د حوادثو تاثر او د تنهايي حالت هغه عوامل وو چي زما د اتلسو کالو بيده شعري احساس يې را ويښ کړ. شعر زما د يوازيتوب ملګرى سو او د زړه سوده. بايد ووايم چي ما په ۱۳۴۴ش کال، هغه وخت چي په ښوونځي کي مي درس لووست، په شعر ويلو پيل وکړ. د کندهار په سرکاري اخبار (طلوع افغان) کي مي يو، نيم شعرونه چاپ هم سول. (وګورئ د ۱۳۴۴ش کال د حوت د درويشتمي نېټې ګڼه). خو نه پوهېږم چي ولي مي يو دم شعري دنيا ته شا سوه او پوره اتلس کاله مي بيا هيڅ و نه ويل.

طبيعي ده چي د دې شعرو د خپرېدو زمينه ما ته دننه په هيواد کي نه وه ميسره. شعر به مي وکېښ، ځينو کسانو ته به مي ولووست او له ځانه سره به مي خوندي کړ. د څه موده راهسي چي له هيواده ليري د هجرت شپې او ورځي تېروم، په دې فکر کي سوم چي خپلي خورې ورې پاڼې سره راغونډې او طبقه بندي کړم او دا دئ نن مي يوه برخه سره ترتيب کړه.

زه پر دې خبره معترف يم چي د دې مجموعې په شعرونو کي لازمه رنګيني نسته. دا به زما د خامۍ نتيجه وي. ځکه شعر پر فکري آمادګۍ او استعداد سربېره، مشق او ممارثت هم غواړي چي زه دا نيمګړتيا په ځان کي په پوره عمق سره احساسوم. وايي چي: "پياز دي وي، په نياز دي وي" په همدې خاطر تاسي د مجموعې لوستلو ته رابولم. زما په ګومان په يو ځل لوستلو ارزي.

محمد معصوم هوتک

يونيورسيټي روډ - ګلشن اقبال - کراچي

د ميزان ۲۲مه، ۱۳۶۹ش = د اکتوبر ۱۴مه، ۱۹۹۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه !

خدایه ! عقل و ماغـــــــزه مي و خوږمنــو ته دارو کړې
دا کمزورئ هډ و لېچ مـــي وخــدمت و تــه چمتــو کــړې
په اومرې تار پتلېس بدن مــــــي ستا څه مړوچ غوښتئ
د هیواد د اورنی مینــــــي نفس را پکښي پــــــو کړې
د ګناه ثوری مي سپک کړې د بدی قـــــــدرت را مه کړې
خوږین زړګی مي د نېکی په ټینګ سپنسي باندي رفو کړې
ړندي سترګي مـــــي په نور د معرفت کــــــړې را روښانه
بصارت مي بصیرت کړې ټپه لار را ته چارسو کــــــــړې
دا بیوزلي دا خوار ځواکي چــــي محتاج ستا د کـــرم دي
پر جابــــــرو و سرکښو باندي خــــــدایه ته کابو کړې
فرعونان د زمانــــــي چي د قدرت په نشــــــو مست دي
د خپل قهر و غضب په توپانـــــــي سیند کي لاهــــو کړې
کاهنان چي مــــــو د بخت د ګرځېدو فالـــــــونه ګوري
طلسم یې مات، کــوډي باطلي، خام یې سحر و جادو کړې
چي به زموږ و ووړ بـــــــــورجل ته په کړو سترګو کاته کا
زما معصــوم آه پــه پسي کړې (مازیګر یې کور جارو کړې)

کابل - ۱۳۶۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناورين

سخري دي، کرکنډي دي، غـرگي دي او کودري دي
غرونه دي، لاښـــــونه دي او لــــــوړي و ژوري دي
دښت دئ، دامانه ده، تــــوره دربــــه ده لار ورکه ده
ژرگي دي، اغزي دي او کــــــــــروړي زوروري دي
دوبی دئ، اهاړ دئ، مځکه سره وربانـدي شپه مو ده
اور دئ، سرې لمبې دي، سرې سکروټې دي بخري دي
يخ دئ، بدن لخ دئ، وچ هــــډونه سره لــــــوېې ده
ژمی دئ، باران دئ يا د واوري سپيـــن ځپـــري دي
تگ دئ، حرکت دئ، گــــــرداونه دي، ځرخونه دي
کډي دي باريړي د هـــــــــــــر چا پر ښت ټوري دي
وېر دئ و ناوريـــن دئ و افســــــون دئ و ژړاوي دي
نه دي پر کراره که ځــــــوانان دي که سپين ږيري دي
ځنگ ته يې غيــــــرت دئ، حميت دئ، سرښندنه ده
خاوره ده هيــــــواد دئ، د ساتني يې خبــــري دي
سر دئ، ككـــری دي، اندامـــونه دي، لاښـــونه دي
ميندي پر را ټولـــي پر شکولي يـــې غومبري دي
شخول دئ، کړکچو دئ، سره غوغا ده، توري کرږي دي
پاتــــه نازولي پــــــر ميدان دي يــــــو وزري دي
منځ کي يې حساس معصوم ولاړ په اند ښېنو کي ډوب
شعر يې دئ، قلـــم يې دئ د غــــم سوي سندري دي

کابل - ١٣٦٣ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېځایه توقع

دوی مستي را څخه غـوا ړي په شعــــرو و په بیتو کي
ما کلونه دي تېر کړي پـه غمـــــو په اند ېښنـــو کي
وایـــي پاڅـــه ونځېــړه، رنــــدانـــه لاره درواخله
څو به خوري د زړګـــي وینـــي د شرابـــو په جامـو کي
څو به ســــر پر زنګانه یـې تحیــــر بـــه دي وي رشه
څو به ناست یې بـــې مـونسه بې غمخوره په حجرو کي
راسه راسه بـــــزم تــود دئ عیش و نوش شعار د ورځي
خوښ خوښ ګرځـــه، غـورځـه پرځـه په ګډا په اتنو کي
خو:
زه به څرنګه هــــوس کړم چي مي ورور په وینـو لامبي
زه به څرنګه مستي کړم چي ماتــــــم وي په کورو کــي
زه به څرنګه خندا کړم چـــي یاران پـه وینــــــو ژاړي
زه به څرنګه خوښي کـــــړم چي اولس ډوب وي غمو کي
زما دي زهـــــــر و زقـوم ســــي کتلمې و نعمتونـه
چي مي څنګ ته بوري وراړي وي له لـوږي په نارو کــي
چي اشنا په شوا خون وي، هم یې مات زړه یې محزون وي
تو لعنت دي زما پر پت سي، کــــه به غورځم په ښارو کي
پرېږدئ پرېږدئ معصوم پرېږدئ تاسي هسي و دی داسي
بورا خوښه وي پر ګلـو، پتن خوښ وي په لمبــــــو کي

کابل - ۱۳۲۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبرت

د هلکـــــو په شان ناست دي جوړوي لــــه خاورو باغ
په اوبـــو بـــــه چا ليدلئ وي بل ســــــــوئ يو څراغ
د مېـــــړه به قول، قـــول، ژبه، ژبـــــه، هوډ بـــې هوډ و
بور دي مات سه بې غيرته ! لوی سړی وايــــــــې درواغ
ها چي لافي يې د عشق کړې، تاسي وينئ چي نن څه کړي
پر مرداره باندي جنگ دئ، تـــــور يې مخ لکـــــه د زاغ
خدايه نه دي وای هست کړئ، يا دي نـــه وای پوهـــــولئ
يا په دواړو سترگو ړوند وای، راته يـــو وای دښت و راغ
ابتلا ده راتـــه پېښه، لــــــوی ميدان د امتـــــحان دئ
بُرد و باخت يې معلوم نه دي، سترگي سرې زړگی مي داغ
يا خو زما ماغـــــزه خراب دي، يا لـــــه ده څخه لار ورکه
يا بـــــه بل مکر تـــــر منځ وي، زمونږ به نه رســـــي دماغ
اې معصـــــومه پرېشاني دي پيلامه د خوښۍ بـــــــوله
تور سکاره دي ما ليدلي، سرې سکروتـــــــــي پر اوجاغ

کابل - ۱۳۶۳ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

آ ښکلې کندهاره

درواري ســــم، درواري ســــم آزمونې ښکلــــې کندهاره
آ اشـــــرفه د ښـــارونو، آ نامــــداره آ تاجـــــداره !

++++

ستـــــا په خاوره کي اکسيـــرو، د ړندو سترګو توتيا وه
ستـــــا اوبه آب حيـــات وې، هر يو ځاځکی دي شفـــا وه
هــــــره پانه دي زرپـــانه، هــــره ترخــه کېميا بوټـــی
هــــــره تيـــږه دي عقيق وه، هــــره پرښـــه دي خـــارا وه
هــــــر فاتح د ملتونو، په ګـــــونډو ستـــــا و همت ته
هــــــر غاصب د ثـــروتونو، تاته پړ، ماتي پخـــــوا وه
تا روزلي اتـــــلان وه، تا روزلـــــي شنـــــه زمريـــان وه
هنګـــــامه د فضيلت دي، خپـــره سوې شا و خــــوا وه
چا د وېـــر ماتمکده کـــړې؟ چا په وينـــــو اغشته کړې؟
چـــــا د خاورو کنډواله کړې؟ چـــا دي ژوند کړئ ناکراره
درواري ســــم، درواري ســــم آزمونې ښکلــــې کندهاره
آ اشـــــرفه د ښـــارونو، آ نامــــداره آ تاجـــــداره !

++++

د ميـــــرويس مېنه ده ړنــــــګه، د احمد کور تش خالي دئ
حجـــــرې د فضل تـــوري، ظلمت بانـــدي طـــاري دئ
د قيطـــــول ځوکه چي سپـــــرو، د نادر د سپـــــرو مخ ته
په ګوليو ربنـــــکي ربنــــکي، رود د وينو تري جـــاري دئ
د مانجــــې جرګي دي څه سوې، کوکـــران ولي خاموش دئ
د شېر سرخ فيصلي ماتـــي، پر زړګي مـــي داغ کــــاري دئ
ها مـــانۍ د نارنج څـــه سوه؟ ها محفـــل د ادب چيـــري؟
ټغـــــر تړول محضر سپېـــــره هم د فاضل کنـــدهاري[1] دئ
دا شـــــامت د کــــوم اسي و، دا تنــــدی د کوم تربګلــــي
چي سمسور و شنـــه باغونه دي ســـول ډک له خنډ و خـــاره

---

[1] د علامه عبدالحی حبيبي مريني ته اشاره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درواري ســـم، درواري ســـــم آزموېښکلــــــي کندهاره
آ اشـــــــرفه د ښــــارونو، آ نامــــــداره آ تاجـــــداره !

++++

ستـــــــا مانۍ و ستـــــــا قصرونه، ستا ویاړلي عظمتونه
ستـــــــا دښتونه ستـــــــا رغونه، له میوو څه ډک باغونه
ستـــــــا جادې ستا سړکونه، ستـــــا کوڅې ستا فصیلونه
ستـــــــا قریې ستا محلونه، لـــــویې لارې او واټـــــونه
ستـــــــا ځوانان و ستا مېړونه، لــــــه غیرته ډک یې زړونـه
ستـــــــا مشران کلک یې هډونه، لـــــه هیبته ډک ږغـــونه
ستـــــــا قومونه اولسونه، ستـــــــا له ویاړه ډک نســـــلونه
د نا اهلو په لاس ورک ســـــول، مات او ګوډ شـــــل یې هډونه
تــــــه د چا دسترګو خار وې، چې نظـــــــر یې ستا هستي کړه
خدای دې ټپ په سترګو ړوند کړي، مور دې بوره سي خور وراره
درواري ســـم، درواري ســـــم آزموېښکلــــــي کندهاره
آ اشـــــــرفه د ښــــارونو، آ نامــــــداره آ تاجـــــداره !

++++

آ نیـــازمنـو آ غمخــــورو آ سپیــن ږیــــرو آ ځـــوانــــانــــو !
آ غښتـــلـــو مېـــړنیــــو آ دوستـــــانــــو عـــزیـــزانـــــو !
آ دننـــــــګ و غیـــــــرت نسله، د بابا د کـــــــور وارثــــو
لـــــــــه دې کور څخه اور مــــــړ کړئ، د زړه سرو آ زلمیانو !
نازولـــــــو تې ناز ورکــــــړئ، کړېـــدلې دلاســــــــا کړئ
د دښمـــــــــن کور یـــــــې خراب کړئ، آ د رزم اتـــــــلانو !
د کـــــــــونډیانو غـــــم یې وخورئ، یتیمانو تې ډاډ ورکړئ
دا نغـــــــرې به بیرته جوړ ســـــــي، په همت د باتـــــــورانو
هـــــــلئ هــــــلئ ژرسئ ژر سئ، دا کــــــورګې بیرتـــه ودان کړئ
عـظمت یـــــــې اعاده کــــــــړئ، ور روښـــــــانه یــې کئ لاره
درواري ســـم، درواري ســـــم آزموېښکلــــــي کندهاره
آ اشـــــــرفه د ښــــارونو، آ نامــــــداره آ تاجـــــداره !

ده خواجه - کندهار - ۱۳۷۴ ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارذل المخلوقات

په ورانۍ کي قهرمان دئ
په عمران کي دئ ناسیال

د دنیا خوبي په ده کښي
په خروار کي یو مثقال

و پیسو ته یې نینګلي
ډکوي خورجین جوال

نړوی یې سوځوي یې
تمدن د هزار سال

لاس یې سور په وینو لږند
کړي د سولې استدلال

د همنوع وینو ته تږی
وي په مرګ باندي خوشحال

د خپل ورور په وینو لامبي
دا یې حال دا یې احوال

نه یې زړه سوړ سو په ژوبله
نه یې وېره له وبال

نه سړه سوځي پر کونډو
نه پر آل نې پر عیال

که بې وسه او ذلیل و
بې غیرت وي غوړه مال

د ناکس په پښو کي پروت وي
چاپلوسي یې بې مثال

د قدرت پر خره چي سپور سو
نو فرعون دی یا دجال

نه یې خپل ماضي په یاد وي
نه یې ډار له استقبال

نه مسلک نه یې ایمان وي
نه یې شرم په اعمال

هی ! افسوس د انسان نوم دئ
چي انسان وي پرې پایمال

کابل - ۱۳۶۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سيد جمال الدين افغاني قبر ته

په کانون کـــې د پوهنـــي، يـــوه دنگه مقبــــره ده
د افغــــــان د تاريخ پاڼــه، هديره د علامـــــه ده
يا ، خطا سومـــه غلط ســوم، هديره خو وي د مړو
علامه نه مـــري ژوندی وي، دا د تيـــرې نوشته ده
دا محضـــر د ها سيــد دئ، چي فيضونې رسېدلي
که لنـدن و که پاريس،مصـر و ايـران که ترکيــه ده
آسيده !آپښتـــــــونه ! ستا يادونه به همېش وي
ستا پيغــــــام د اولسونو، د راتلونکي برنامه ده
ستا په گوتو هره کرښه، يـو کتاب د معــــــرفت دئ
ستا د خولې هره خبــــــره، نن يې گورو وجيزه ده
ته حامي وې د بېـــــوزلــو، ته ناجي د ملتـــو وې
و خپل کور نه دي نظر دئ، چي پر سر يې څه جگړه ده
اهريمن سترگي ســــرې کړي، نړوي يې سوځوي يې
د کونړ له سينده جوړه، د سرو وينــــــــو نربده ده
کندهار ټوله گړوب سوئ، د هيلمند د وينو بوی ځي
د پنجشېــــــــــــر هره ډبره مو په وينو تکه سره ده
د هرات و منارو ته، د سرو وينــــــــو زينې جوړي
طالبان ټوله سياه پوش دي کنډواله يې مدرســــه ده
د سرکښو طاغوتيانو په لاس ستا کورگی خراب سو
هره پـولــــه د وطن دي، د شهيــــــدو هديــــره ده
د وطن ملالـــــــه پېغله، د واده پـــــر تخت شهيده
سينگار سوې کفن پوشه، ته به وايـــــې چي بيده ده
د وطن ځوانان دي ټوله، د ايثار پر مورچل ناست دي
سرښندني په سيالۍ دي جوړه کړې هنگامــــــه ده
خو ستا روح دي تل آرام وي، اطمنان به دومره درکړم
پر جابـــــرو باندي هـــــر ځای، د زلميــــو غلبه ده

کابل - ۱۳۷۴ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اشنا یاد[2]

زړګیه ! په لبمـــو دي، ځان سوځلـــئ دئ که نه
په غم کي د اشنــــا دي، کړولـــــــئ دئ که نه
د حسن پــــه بازار کي دي یوسف ګدایي ګرکړ
تا کله پــه آینه کــــــي ځان کتلـــــئ دئ که نه
د ټک دانــــه راوختل په کومي د شاعـــــر کي
طبیبه تا ناسور داسي لیـــــــــدلئ دئ که نه
د ګل پر ځای اغزی سو د ګلاب پر ځای زقوم دئ
پیپچک پــــــر چنبېلي راخـــرخېدلئ دئ که نه
صیاده ! پرون ټـــول بلبلان ولاړل ستا لــه وهمه
تا بیا نن د تـــزویر دام غـــوړولئ دئ کـــــه نه
له ګله لطافت ولاړ او له جامـــــــه مستي ولاړه
له کومه چي (بارو) په سفـــــــر تللئ دئ که نه
د شپې ژړا دي زېری د وصال ګڼه معصـــــومه
شبنم دي پر ګلاب سهار لیــــــدلئ دئ که نه

کابل - ۱۳۶۵ش

---

[2] د ۱۳۶۵ش کال د کوچني اختر ورځي وې. د کابل ښار په یو کور کي د (خانونده های نو به قدرت رسیده) ځو تنه راغونډ وو او د ساز و سرود محفل یې جوړ کړئ و. زه د یوه بېګانه بندي د خلاصون له پاره لالهانده ګرځېدلم. یو چا د دغه کور پته راکړه او د عریضې وړاندي کولو له پاره یې همدا موقع مناسبه وبلل. کور ته ورغلم. سندرغاړي زما د خالپوځو د ملګري (جهاني) یو شعر په ډېر حزین مقام وایه. ما سمدلاسه د خپل اشنا په یاد، د ده د شعر په اقتفاء پورتنی نظم په حافظه کي وو ایه. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږه تابلو

ځوک په فکر د خپل سر دي، چا ته غم دي اولادونه
چا ته خپله هستي اور سوه، پکښې بايلودل سرونه
ځوک په فکر د ثروت دي، ټولوي يې غونډوي يې
تر مسلک ورته تېريږي، پکښې ږدي خپل ايمانونه
ځوک د خپل مقام پاينښت ته، ناروا وي روا بولي
نصب العين يې بس همدا وي: زما دي عيش وي عشرتونه
ځوک د تېرجا و جلال په تمه ناست انتظار باسي
و کسات و انتقام ته جوړوي اوږده پلانونه
ځينو لار ده ورکه کړې، بې هدفه رهي سوي
نن شپه دلته سبا هلته، نامعلوم لور ته مزلونه
چا بوړی دی راسته کړی، ډزهار دئ ټکهار دئ
د خورلنو په مرګ وياړي، تاووی ورته برېتونه
چا د حق تر بيرغ لاندي، څه نادودي هم و نه کړې
که دا ټولي درته ليکم، ترې به جوړ سي کتابونه
ځوک حيران و اوتر ناست دي، د زمان و تماشو ته
سترګي هيښي راختلي، په شپو شپو وهي چورتونه
نه يې عقل په رسېږي، نه يې فکر ملګری کا
د ماشوم په شان اخيستی، ګرداورد يې خوري څرخونه
ځوک بيا خوښ په خريږي دي، د عمرو ارمان يې وخوت
ښرموښ څه غواړي له خدايه ! باد، سېلۍ او بارانونه
يو منصف و يو مصلح و يو غمخور و زړه سواند نسته
چي د چا پر سر لاس تېر کړي، د چا مات کړي ورمېږونه
دا ټونګونه د دښمن دي، که نه خپل خو داسي نه کړي
دا چي ورانه مو بازي ده، بېګانه پکښې لاسونه

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

کرېږي

مینــه راتــه اور ده، په سوځېـــږمه کړېــږمه
ژونــد راته زنـدان دئ، زهیــرېږمه ځـــورېږمه
ما ویله سرې لمبــــــې یوازي زما پر سر دي بل
هر لور ته چــــي ولاړ سمه په پوړندو کي خېژمه
ګوره زمانې ته څه نخرې کوې، څه لوبي کـــــړې
کله ورته شین د ژړا ولار سم، ګاه خنـــــدېږمه
مکر د عالم مي کله داسي لېـــــونی کړي چي:
مخ مي سي پر بوښو، کـــریږي پیل کړمه ژړېږمه
رډ رډ ورته ګـــــوري پر لمن باندي لمبې ښرخي
نور خلک رانــــده دي او که زه نه په پوهېـــږمه
لاس واخله ناتـــرسه، څه کاني وې چي دي ونه کړې
ستا حیــــا که نسته، آخر زه بلا شرمېـــــږمه
خپل باریک احساس و حساس مغز ته چي وګـــورم
آفـــرین پر ما ! چي لا ژوندی یــم ټپرېـــږمه
شعـــر مشغولا ده، که نه زه و شاعــــري چیري؟
څه نسبت زما و د قلـــــم، خوشي ویېـــــږمه
ښې شپېې د ژوند مي په ناورین په شواخون کې دي
ځکه زه معصوم چي شپــــــه تیرېږي لا ننېـږمه

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډوبه جاله

مکر شعار د زمان، ټګی مضمون د دوران
درواغ خاصه د مړو ، فریب خصلت د انسان
د واعظ ځای نیولئ، دئ اهریمن و شیطان
د ظلماتو پردې، پوښلئ مخ د اسمان
چپه غوبل دئ روان، جاله چپه کړه توپان
اوبو اخستي کوچنیان، آه و ناله د افغان
سراسر عمر هجران، یم د وصال په ارمان
د زړه په وینو ګذران، ګوره چي څنګه به سي؟

++++

څوک له نېستیه فرار، له ژونده سوله بېزار
څوک له مستیه جرار، هستي یې من و خروار
څوک د بمبارد له بیري، منډې سرونه په غار
څوک د چپاو له وهمه، کاږي د مرګ انتظار
چاته ښارونه اور سول، مخ پر صحرا خوار و زار
و چا ته کلی دوږخ، سیده را دروميي پر ښار
څوک د جګرې پر ډګر، ځوانیمرګی ته تیار
سول قرباني و نثار، ګوره ! چي څنګه به سي ؟

++++

ارام په کور کي وي ناست، یواري شخول سي ژړا
کور ته هاوان ولوېدئ، کورنۍ سوله تباه
دا غم لا نه وي تمام، بیا چوکچوکه سي غوغا
پر پلاني متان پټاو سو ، کوچنیان یې سول نیمه خوا
ناڅاپه بیا سي ناره، لاندي تر ټانک سو بابا
لنګ و لاښ پروت پر سړک، ریچې ریچې یې سوه ملا
دربی درزی د توپو ، د سرو ګولیو بربښنا
د ټولو غوږ په هوا ، ګوره ! چي څنګه به سي ؟

++++

(c) ketabton.com: The Digital Library

سکني وږونـــــــه اخته، يو د بل کــور يې کړ چور
دښمن نوکان جنگـــــوي، ورتـــــــه ولاړ په غرور
خوارېږه ياران د کلـــــو ، چي گــــډ يې غم و سرور
يو د بل وينو ته ناست، غــــــوښي شکوي په امبور
ټپ چي پر بدو واوړي، ور څخــه جوړ سي ناســـور
علاج يې سخت و مشکل، د ناروغ ژوند پــه ضــرور
د کلاوې ســـر دئ ورک، تللئ له ستـــــرگو څه نور
راباندي خاندي تــــربور، گوره ! چي څنــگه به سي ؟

++++

زما احســــــــاس و ماتم، زما اندازه و والـــــــم
زما برداشت و فکـــــــر، زما ســــوې مينه و غم
زما صداقت و رشتيـــــا ، ځــاى پکښي نسته د چم
زما سپېڅلـــــــي دنيــااو دا چمبــازه عالــَـم
نې تحمل راســــــره، نه يـــــې طاقت نه يې زغم
نه ښکاره کيــږي خلکــــو ، ورته عاجـز دئ قلـــم
کوټلي وينـــــي د زړه، راځي تر خـــــوله و ترنـم
گرېوان مي لوند دئ په نم، گوره ! چي څنگه به سي ؟

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ميني ترون

و يوې نغمې ته ناخـــې باده نوش زاهـــدان دواړه
د يوه هدف و لـــــور ته ځي هنــدو مسلمان دواړه
اور د ميني چي پر بل سي يــو د سترګو رپ کافي دئ
چي مکوټ سي پکښې ټــوله دا دنيا ها جهان دواړه
ازموينه د عشق ګــــرانه احتياط ډېر ورلــــره بويه
ډېرو اينښئ پر دې لاره دئ خپــل ديــن و ايمان دواړه
ملامت نه يمه خلکــــــو خپله مينه راته اور ســـوه
خير که ليري رانه ګرزي بېګانه و خپلـــــوان دواړه
که هر څو يـــم بخت کړلئ منتظر يـــم ستا و لور ته
د باران اوبـــــو ته تږي وي اغــــزي و ګلان دواړه
تا پرون کړې د زهد لافي نن ملنګ د ميخانــې سوې
مخ دې تور پزه دې پرې کړه پرېږده وعظ و بيان دواړه
مينوشي د تقوا نخښه پايکوبــــي د قبول شرط دئ
د کوثر پـــر ځاه اوبيـــږي دوږخيـــان جنتيـــان دواړه
که د ميني ترون نه وای د معصوم په حســاس زړه کي
لا د مخه بې سوځلي وای قلــــــم و جزدان دواړه

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې خونده اختر

څه له شنوخته ډک اختر دئ
نې مزې سته نې خوندونه
څه بې خونده شپې و ورځې
څه له کرومه ډک وختونه
نه مستي سته د زلميانو
نه خوښي سته نه سازونه
نه سرخي سته د نکريځو
تش لړلي مولاسونه

++++

زما ياديږي زما ارمان دئ
کندهار ښه اخترونه
ښې لونګۍ، ښه لباسونه
نوراني، ښکلي مخونه
د عيدګاه ماجت لمونځونه
تکبيرونه، دورودونه
د سريو سپلابونه
په لکونو اولسونه
زما ياديږي زما ارمان دئ
لوی دالان[3] او مجلسونه
ها درانه درانه سپين ږيري
ها له مهره ډک زړونه
ها د ميني ستړې مه سې
ها د غيږي روغبړونه
دا اسمان دی بدل سوئ؟
که اليش غرونه رغونه؟
که دا مځکه هغه نه ده؟

[3] لوی دالان په کندهار کي د ملا ګلداد په کوڅه کي د حاجي محمد اکبر هوتک په کور کي دي. زموږ د کورنۍ لوی و کوچني به په غم و ښادي او اخترو کي په دغه دالان کي راغونډېدل. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بدل دي دا دښتـــــــــونه؟
ولي دومـــــــره بې نوري ده؟
ولي دومره ډېر غمـــــــونه؟
ولي دومره افسون پروت دئ؟
ولي نستـــــه خوشال زړونه؟

++++

نو به ولي خوشالـــــــي وي؟
نو بـــــه ولـي وي سـروزونه؟
په زرو ککـرۍ رغـــــــــړي
جوړ لـــــــه وينو څه رودونه
په زرو مينـدي ســـوې بوري
پر زړګـــــــي د زوی غمونه
په سوو ناوي ســـــــر تـوري
ويـــــــې نه کښل ارمانونه
په لکو عالـــــــم فرار سول
ځنـــــــي پاته سول کورونه
په ســـــــوو کلي چپه سول
تور ولاړ دي لـــــوی ښارونه
په زرو ځـــوانان نېستي سول
ورک يـې مړي و لاښـــــونه
سمـه غر ټول هديـــــره سوه
څو چي ګــــورې، دي قبرونه

++++

خدايه ! خلاص دغه اولس کړې
پر ارامه يې کـــــــــړې زړونه
خدايه ! مــخ تور د پـردو کړې
خدايه ! بس کړې دا مرګــــونه
خدايه ! ټينګ را اتفاق کـــړې
د دښمن شنــــــډ کړې پلانونه
(آمين)
کابل - د کوچني اختر شپه - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

حتمي برى

آزما غيرتي و تاريخـــــــــي قامه !
آزما پښتنــــــــــي و افغاني قامه !
آ د ننګ تړتو آ د ميرويس بچـــــو !
آ د احمــــــد شاه ابدالـــــــي قامه !
نن که دي پـــــه خوا اوږده مزلونه دي
يا پــــر تا حرام خــــوارۀ خوبونه دي
خوار نېستمن که ناست دي اولادونه دي
پاته يې ښوونځـي و مکتبـــــونه دي
ښارې دي پرتې مځکې باغــــونه دي
ژوند دي ســــرګردانه احتياجونه دي
يا دي پـــــر پردو تــــږو کمپونه دي
ستا پر ســـــر روان تجـــارتونه دي
يا که کنډوالــــې دي نن کورونه دي
خير دئ، که جګړه ده که جنګـــونه دي
آزما تاريخـــي و غيــــرتي قامه !
آزما پښتنــــي و افغانــــي قامـه !
خامخا تېـــريږي دا ترخــې ورځې
پای ته به رسېـــږي دا اوږدې ورځې
بيا به دي هيـواد وي، اولســــونه وي
مات به دي دښمن تور بې مخونـــه وي
بيا به هنګامــه ستا د بريــــــو وي
بيا به غـــــوړي ځونـــي اتڼونـه وي
غرونه به مـو پټ په سپينـــو واورو وي
ډک به په غاټـول ټوله دښتـــــونه وي
سور ژمی به تېـــر وي، پسرلی به وي
هره خـــوا به ورېم وي، ګلــــونه وي
بيا به د اوښانـــو کتارونـــــــه وي
پلني به کـــــږدۍ بل به اورونه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېږخي به راغبنتـــــــــي ابادۍ ته وي
بيا به همکاري وي اشـــــــــرونه وي
بيا به د غبنتلو جرگــې جوړي ســـــي
نخښبــــه به په وينو تړونـــــــــونه وي
بيا به شملې نېغي د زلميـــــــــــو وي
بيا به يــــــــې د خيال کاږه برېتونه وي
رشک به د ښمنــــــــان ستا په بريو وړي
بيا به راژوندي تېر عظمتــــــــــونه وي
ښادي به ارواوي د نيکـــــونو ســـــي
خوښ به په قبــــرو کي مو پلرونه ســـي
آزما تاريخــــــــي و غيرتــــــي قامه !
آزما پښتنـــــــــي و افغانــــــي قامه !
خامخا راتلونکــــــي دا وختـــونه دي
ما معصوم ليدلــــــــــي دا خوبونه دي

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرموزه ولوله

نن مي بيا ولي خامـــوش فکر ژوندی سو
په ورو ورو يـــون مي بيا ولـــي ګړندی سو
يو مـــرمـــوزه ولـــوله ده کشـــوي مـــي
يو سرکښ احساس مي بيا د ينبي اغزی سو
ما تـــوبـــه وه د نصـــوح ورځخه کښلـــي
د تقدير په حکـــــــم بيا عشق بابېړی سو
و ميدان تـــه د جدال چـــي ور حاضر سوم
سقراط د خطابـــــــي پر وخت تـــوری سو
خو زما برخــــه له ازلـــه وه لـــــبږ کمه
حسادت د زمانـــــي پر ســـــــرباری سو
نن رنځـــــــور يم د کلو ، پر رډنو پروت يم
هډو پوست يــــــمه طبيب راځه پردی سو
له دنيا و ما فيها ځخــــــه پرهېز ســـوم
تـــــول جهان راته د زهـــرو کټوری سو
زمانه ده بـــــي تميزه بـــي انصافــــــه
چي جانان چيني د خاورو کنـډولی ســـو
په سپين مخ و جګــــــه غاړه به ولاړ يـــم
که يو وخت د تور و سپين تر منځ سپينی سو
يو خوا مينه د هيواد بل لور هجـــــران دی
په دا منځ کي بي معصوم خوار راګردی ســو

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سرنوښت شېبه

د پامیـــــــــر له لوړو څوکـــــو د بابا له سر درو
د آمو له مسته روده، د هیلمنـــــــد سیند له څپو
د پنجشیـــــــــر له کوهستانه، له کونړه له خیبره
د بامیان له هسکي مېني، د پکتیـــــا له لوړو غرو
د میرویس، احمد له قبره د روښـــان پیر له ټاټوبي
د کابل له شـــــا و خوانـه، د هرات لـــه منــــارو
هاتفـــي ږغونه کیږي، اسمانـــي کرږي دي پورته
آ پښتـــــونه! آافغـــــانــــــه! وطن ساته له پردو
دا د هغـــــــــه قام ټاټوبی، دا د هغه اولس خاوره
چي زمـــــری یې لـــه هیبته څه لړزیږي د ځنگلـــو
دا د هغه بابا کــــــور دئ، د هغې توړی بورجل دئ
چي ساتلئ یې په گــــډه ننگ و پت د پښتنـــــــــو
دا انگړ د هغـــــې ناوي دغــــه تخت د هغي ښکلي
بدرگه چي یې ډولـــــــــــی وه د توپک په گوزارو
دا هغه توپاني مېنــــــه چي چنگېز یې سلامي کړ
د گرگین غاښوني مات کړل خـــوله یې ډکه له ایرو
د نادر لیچي یې غوڅي و مغول ته یې ملک اور کـړ
د فرنگ فاتح لښکر یې، په همت کړ پر گونـــــــډو
له برنسه څه درس واخلئ، مکناټن هم در پــه یاد کئ
د برایډن کیســــه مو نه ده، اوربدلـــــــي له پلرو؟
عظمتـــــــــونه ورته پاتـــه له بابا څه په میراث دي
د غیرت درس دئ ورکړئ، مور په غېږ کي په شیدو
اوس هم هغه پښتانه دي، هم هغه تـــوریالی قام دئ
اوس هم هغه قدرت پروت دئ، په موټو کـــي د زلمو
د هم هغه پلار اولاد دئ، د هم هغـــــــــه نیکه نسل
پر هغو درو لوی ســـوئ، چي دوږخ و د دښنــــــــو
هم هغه نېغي شملې دي، هم هغـــــــه کاږه برېتونه
هم هغه دود و دستور دئ، هم هغه ټینگه پښتـــــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه د خیال توپک دئ، هم هغه وسله ګېنه ده
هم هغه د ننګ مورچل دئ، بنیءِ ۀ که له نینو
د هم هغي ادي غېږ ده، هم هغه ماشوم لوی سوئ
د غیرت و ننګ داستان یې، د زانګو للو للو
نن جګړه د سرنوشت ده، نن شېبه د هست و نېست ده
فیصله یې ده په توره، په توپک و په توپو
په جرګو مرکو نه سي، زور د توري ورښکاره کړه
د خوشحال بابا وصیت دئ، باندي تنګه کړه اورشو
ډېره سخته ازموینه پر دې قام ده نن راغلې
ډېري سختي شپې و ورځي دي تېرېږي پر مړو
که مو لږ څه لټي وکړه، شرم و پېټ به وي راپاته
د بابا رېږه به کل سي د نامردو په چړو
دورمئ درومئ پر مخ درومئ، تر شا مه ګورئ زلمیو
د بري پاڼه مو ثبت ده، د نړۍ پر تاریخو

کابل- ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

انجام

نه ملنگ د زیارتو سوم نه په مینه کي مجنون
نه پرسد نه لیونی سوم نه چادي نه افلاتون
نه مي ښه ورځ ده لیدلې نه آرام نه آسوده سوم
نه مي سوده د زړه کیږي شپه و ورځ یم ځگرخون
نه په فکر د اولاد یم نې د کور په غم ویشتلئ
نه د ځان نه د جهان سوم عجایب شاني ژوندون
نه پر لوړ ځم نه پر ځوړه نه پر ښی ځم او نه کیڼ ته
پر لمن مي میخ وهلی دایمي یم پر سکون
نه قادر یم پر خبرو نه مي وس د چوپېدو سته
نه مختار یم نه مجبور یم څه کانې دي د جنون
نه د سیاله سره سیال سوم نه له غیرو سره غیر
نه مي خپل آن دی منلی نه قانع سوم په مضمون
په خپلوي کي بیگانه یم په پردیو کي آشنا سوم
له اغیارو سره دوست سوم له دوستانو مي بېلتون
نه د سر سوم نه د پای سوم نه د لر یم نه د بر یم
تر آغاز مي انجام مخ ته سر چپه گرزي گردون
نه روا نه ناروا سته په مذهب کي د رندانو
تقدس د دود دستور کړمه سرکښه له قانون
نه په سپینو ورگډېږم نه د تورو یم ملگری
یو معصوم شاني موجود یم پاک سپېڅلی و پښتون

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبریزه کاسه

لا تر څو بــه دي پر بــدو ، ځپلـــي درغـــوړوم
لا تر څـو بــه تجاهل کړم، ځان بــه نه پــه پوهوم
توپاني ميني مجبور کړم، فريادي چيغي مي وکړې
سېلابي اوښکي مي توی کړې، غمجن زړه په سړوم
لباسي دنيا په تنګ کړم، مصنوعي خندا مي نــه زده
د ژړا پـــر ځای د زړه کوټلـــي وينـــي تـــويـــوم
طاعوني رنځ دی راپوري، د عـلاج واری يې تېر دئ
چي طبيب خبله رنځور وي، نــور به څه ګيــلــه کوم
نفساني خـــوا ده غالبه، روحانـــي ترون دئ پاتــه
نورانـــي ډېوه خاموشه، پـــر تيارو شپـــي تېــروم
ايمانـــي جذبه پــه کار ده، وجدانـــي عمل لازم دئ
شيطـانـــي کــه وه کارونه، زې په ســـر اور لګـــوم
فرعوني نشې کړئ ماتي، طاغوتي پلانونه شنډ کړئ
بله لار نستــه زلميو ، خپلـــي غاړې خلاصـــوم
فرهادي تېشــه راواخلئ، پر سر ورکـړئ ګــوزارونه
شېـــرين ژوند يې هلاهل کړئ، زه خپل زړه په يخوم
حوادثو يـــو اخيستي، لوټــه ړدم ګام پــر ايــږدمه
ښه پوهېـــږمه معصومــه، هسي ځان په غــولــوم

کابل – ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

افتضاح[4]

څه مفتضح مراســـــم، څه مبتــذل نطقـــــونه
څه مصنوعــــي خوشحالی، څـــه د ريا ډولونه
ټول يې پـــــه زور راوستي، پر ټولو حکم سوئ
ټول زړه نازړه دي رهي، پر خولو يې دي قلفونه
که څوک چکچکي کوي، او يا شيندي ګلـــونه
په خپلو کړو شرمېــــږي، پټوي تور مخـــــونه
پر څه ګلونه شينــــدئ؟ پر څه ډولــــونه وهئ؟
د چا له پاره غـــورځئ؟ چاته رقصــــونه کوئ؟
لکه چي هېري مو کړې، ها برندي برندي ځوانی
ها په قبرو کي پرتـــې، ها ستړي ستړي هستی
لکه چي هېري مو کــړې، ها د شهيدو جنـــډی
ها په لکو قربانــــی، نــه هېرېدونکـــي بدی
لکه چي هېري مو کــــړې، ها پــه هفتو بمباری
ها په زرو ککــــری، هغــه د مــړو غــونـډی
لکه چي هېري مو کړې، د ســره لښکر بې رحمی
د سپينو ورځو ډارې، په نيمــو شپو کــي غدی
لکه چي هېري مو کړې، ها پــه کلــونو سختی
هغه د غاړو زنـــدی، هغــه د پښـــــو اتکړی
لکه چي هېري مو کـــړې، هــا سر پر سر تلاښی
ژوبله و مرګ و ورانی، يا د دښمــن زور زياتی

[4] د ۱۳۶۵ش کال د مېزان مياشت وه. د روسانو د ديپلوماتيک شيطانت په سلسله کي د روسي پوځ شپږ غونډه له کابله ووتل. د کابل واکدارانو د دغه ورځ د بدرګې ! په خاطر ډېر مبتذل مراسم ترتيب کړي وه. په افغاني نجونو يې د روسانو په غاړه کي ګلان واچول. دا مراسم د هر خساس افغان په زړه کي د خنجر واری و. دغه شعر په هماغه وخت کي وويل سو. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چي نه سوځيـــــږئ، پـه اسوېلو د کونډو
يا مو پر سترګو پردي، او يـا هيڅ شی نه وينـئ
دا څه د پېټ خبـري، دا څـــــه د شــرم کارونه؟
ولي مو هېري کــــړلې، د پلــــرو نېغــي بګړې
يو لږ څـــــه شرم په کار، د پلار د پتــه څخــه
ډار دئ په کار د تاريــخ، لــه قضـاوتـه څخه

کابل – ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پولیګون دښت

د پــولیګـــون پر دښتـو
پــر خــږو خــږو تپـو
پر دغــه لـــوړو غونډو
ماتــه څېــرې ښکاریږي
زه انســـانان وینمــه
ډېري شناخته قـــواري
ډېـــر اشنایان وینمــه
ډېري معصـــــومي بڼې
ډېر ډېر دوستان وینمــه
ژیــړي لــوېدلــي زامي
ډنګــر ډنګــر مخــونه
ډېــري بې خــوبه جولي
په شکنجــو کلوچ لاسونه
په بـرقــو سوي ګوتــي
په شــوکــو وچ هــډونه
د بــولدوزر په پنجـــو
پــه ژوندون ښخ ســرونه

++++

پــر دې نامــــرده ډګــر
پـــر دغه ارت میــــدان
څومره سینې سوې غلبېل؟
څه ځیـــګرونه غار سول؟
څومـــره تنـکي خیالونه
لـه هـوسـونــو جـار سول
څه ښایستــه مخـــونه
څه ښکلــي ښکلي ځوانــی
څومـــره د خیال بریتونـه
څه دنګي دنګي هستـــی
څه غیـــرتي ککـــری

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه جگـــي لـــوړي مـرۍ
د نامـــردانـو پـــه لاس
د ظالمـــــــانـو په لاس
د مـرگــي غېرته ولاړې !

++++

اې زمـــا نازک زړگيـــه !
اې زما بـاريک احساسه !
څومـره بـــې مهره سولې؟
څومـــره زمخته ســولې؟
په چيغـــو چيغـــو ژاړه
ياد د يارانـو کـــــــوه
سرې کړه د سترگو کاسې
ياد د دوستانـــــو کـوه !

د پوليگون دښت - کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دي دي په یاد

نه دي دي په یاد چي زما ملالي د میوند پر دښت
سپر کړله سینه د گوره گانو و گولیو ته
توغ د آذادۍ یې لوړ اوچت رپانده وساته
ټیک نه سو فرنگ زما د خورلڼو و بولیو ته

++++

نه دي دي په یاد چي د احمد په ابدالۍ توره
لر و بر پښتون سو یو وجود په جنگیالۍ توره
یو ځای سو جیحون و اباسین په توریالۍ توره
غوڅي یې کړې مراندي د دښمن په هوډیالۍ توره

++++

نه دي دي په یاد چي زما میرویس په پښتني عزم
گرگ یې له گرگانو سره تېر تر اصفهان کړلو
شرنگ یې د تېرې توري لا اوس هم زما په غوږ کي دئ
حک یې پر ډبره د آزاد ژوندون نښان کړلو

++++

نه دي دي په یاد چي آزادي مي له حمیده څه
نوم د عدالت مي دئ زده کړی له فریده څه
ننگ و غیرت دواړه مي ترکیب د مور د پیو دئ
ویني د عظمت مي فوارې له هر وریده څه

++++

نه دي دي په یاد چي ستا سلف ما ځغلولئ دئ
ما په اکبري مټ مکناټن را ځملولئ دئ
ما پر دغه مېنه د ایمل و دریا خان په یاد
څلی د ویاړني مي اوچت لوړ درولئ دئ

++++

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه دي دي په یاد چي ټانک یې ویلي په سوکانــو ســو[5]
بـــرم یې مسخره زموږ په تنکیـــو شازلمیانــو ســو
قوم یې شرمنده سو ، خوږي سترګي لوړ کتای نــه سي
تن یې نوکـــــي نوکـــــي په غاښونو په نوکانو ســو

++++

نه دي دي په یاد چي ټوکي نه وي د زمـــریانــو ښکـار
تا لکه چـــي بند باله د خســـو زمـــوږ کلک حصـار
تا لکه چي تـــور باله د غــــــرو د عقابانــو کـــــور
تا لکه چي خوشـــي مسخـــره باله زموږ درونــد وقـار

++++

تل بـــه دي پــــه یاد وي د اولس د انتقـام لمبـــــي
دا د کنـــــدهار و د هـــــرات و د دانګـام لمبـــــي
ربړدي به ماشوم ستا په زانګــو کي زما لــه نــو مه څه
تل بــه دي پـــه یاد وي زمـــا د رزم د انجـام لمبـــي

ده خواجه - کندهار - ۱۳۲۵ش

---

[5] دغه ښکلی شاعرانه ترکیب د ګران عبدالباري جهاني ایجاد دئ. زما هرګوره خوښ سو او دلته مي د تضمین په توګه راوړئ دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه پروا ده

زما د توريالي قام سر خرويي که پکښې نغښتې وي
ويني چي تويېږي څه پروا ده؟ تـــــــوى دي سي
جنګ د آزادۍ کـــي کـــه ښارونه کنـــډواله سوله
خاوره يې زما سترګو ته توتيا ده، کـــــوى دي سي
زوى مي ځوانيمرګ له خدايه غوښتى که بې ننګه و
جـــګه کـــه شمله پــــرې د ابا وه، لــــــوى دي سي
زمـــــوږ د آرزوګانـــو وچ دښتونه چي خړوب نه کي
څه کړمه آمو؟ خوښه مـــــيې دا ده، جـــوى دي سي
دوى د پت پــــه بيـــه د ښايستـــــو د غېږ لايق سوله
زما ځينـــي تـــوبـــه د نصوحا ده، دوى دي ســـي
غچ له زندګيـــه کـــړ معصــــوم د ميخانـــې ملنګ
روږد که په دې ځاى سو، زما سلا ده خـــوى دې سي

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شهيدانو چوک
يا
رنځور کندهار[6]

څه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولـــــــــۍ باندي اورېـــږي
څه خطا ده ځني سوې؟ چې پـــــــه وينو کي لمبېــــږي

++++

څه گناه د دې ماشوم ده؟ شنــــــــي خاوري لاندي بانــدي
بابا غواړي بابا نستـــــــــــــه بابا سو تر خاورو لانــدي
کله پورته ځي په ځغاسته، کله کښېنتــــــــه کله وړانــدي
کـــــله ږغ وکي و مورته، کـــــله ژاړي کـــله خانــدي
د مورلېچي يې مات سوي، پرې يــې دي دزړگي مــراندي
په حسرت د شوم راتلونکي، وهـــي چيغي وايــي ساندي
څـــــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــا ده ځني سوي؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

++++

څـــــــه گناه د زوړ بوډا ده؟ په تن سترې په زړه ستـــرې
زماني په ژوند محکوم کـــړ، که نه وخت وای باید مــــړی
د زوی کونــــــــــډه سوه ور پاته، ستر و تــــر يې اولادونه
د گړوب سوي دوکان مخته،هېښ پېښ ناست چورتونو وړی
نه يې ديد دسترگو پاته، نه يې سپک ستــــه پـه لاسو کـــي
نه د بل د مزدورۍ دی، نه يې وس چې واخـــــــلي پــــړی
څـــــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــا ده ځني سوي؟ چې په وينو کـــي لمبېـــږي

++++

[6] دا شعر د کندهار د شهيدانو د چوک (هرات دروازه) د بمباريو په خاطر ويل سوی دی. وايي چې د دې بمبارۍ په نتيجه کي دوه سوه جنازې پر اوږو واخستل سوې. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه گناه ده د دې پېغلـې؟ د خوښۍ ورځ يې غمگـــــى ســو
ژړ پلــــــــــــوى د واده يې، د غمـــــونو تور تېکرى سو
د ښادۍ د شپو سرود يې، د بمـــــــــو دربى درزى ســـو
د اينديکې پر ځاى يې گوره، د زخمـــي زړگي خرکـــى سو
نې پوره سوې ارزوگــــــــاني، نه يـــې وکښل ارمانونه
د وصال په لومړۍ شپه يې، ميـــــره مړ ســـو ترې پردى سو
څـــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــا ده څني سوې؟ چې په وينو کـــې لمبېـــږي

++++

څه گناه د دې اولس ده؟ ســـرې سکروټـــې دي پر اوري
خپله مېنه ورته اور سوه، چيـــري ولاړ سي پر کـــوم لوري
هديري ســـولي په ډکـــې، قبرکن نه په رسيـــــــــــږي
آفرين و دې تکا تـــــه، زړه يې نه چــــــــــوي لا ښوري
نه يې دلته دي څه پاته، نه يې هلتـــــــــــه تېکاو کيـــږي
لا لهانده سرگردانـــه، گرځي هيستــــــــــه دوري دوري
څـــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــا ده څني سوې؟ چې په وينو کـــې لمبېـــږي

++++

که گناه آزاد ژونـــــدون وي، صدقه تر گناهگار ســــــــم
که د کور مينـــه وي جـــــرم، د مجرم تر نامه جار ســـــــم
که تعدى د قـام دوستــــــي وي، دې تعدى ته دي تيار ســـم
که د ژبي په تـور تــــور وي، له تورنه دي نثار ســــــــم
که کرلـــي مـو په دې چـــــــــــي، له پريو يــې ده کرکه
له دې کــــــرکي دي قربان، زه په يو وار نه په څو وار ســــم
څـــــه گناه ده د دې خلکو؟ چې گولۍ بانـــدي اورېږي
څه خطـــــــا ده څني سوې؟ چې په وينو کـــې لمبېـــږي

کابل - ۱۳۶۵ ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ مي باور نه و

هیڅ مي باور نه و چي یو وخت به زما مړام احساس
دومره اورنی سي چي په تاو بې سره لمبه سمه
نه مي لوېده زړه ته چي یو وخت به زما د مغز پردې
ډکي له شعرو سي په الهام بې لو لپه سمه

++++

هیڅ مي باور نه و چي دا پوړندي به اور ګرځي
ګور به سي دښمن ته سوځند دښت د عرسات به سي
غوځي به تنې و ککرۍ د سرکښانو وي
زموږ ماشوم به لوی سي، بت شکن د سومنات به سي

++++

هیڅ مي باور نه و چي دا کلکه پولادي پنجره
ماته به په چاودو ګوتو زما د لیونیو سي
یاد به مي ژوندی د میړنیو نیکه ګانو کړي
نېغه به شمله زموږ د کړو وړو بګړیو سي

++++

ما وې خدای خبر چي دا اوریځ به امیدواره سي
لوی به کړي په ګېډه کي د ننګ و د غیرت تخم
و به اوروي د عظمتونو اولنی باران
شین به کړي زرغون به کړي د پت او د عزت تخم

++++

هیڅ مي باور نه و چي دا ځاځکي به رودونه سي
نه مي لوېده زړه ته چي به مات زاړه طلسمونه سي
زه د بد بینۍ په افسون دومره مشبوع سوئ یم
ما وې خدای خبر چي به راویښ دا اولسونه سي

++++

راسه نن یې وګوره بابکه ننداړې کوه
ستا د ملالۍ نکلونه خوشي افسانې نه وې
ستا د میړنیو اتلانو مستانه نارې
خوشي بابولالي نه وي، تشي ترانې نه وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

++++

نن هم په مغزو کي هغه شـــور هغه نشه خـــــوندي
نن هم په رگـــــــــو کي هغـــه مسته پښتنه وينه
نن هم په لاسو کي هغه سپک هغـــه مغزن قـــوت
نن هم پــــــه سينـــــو کي ليونــــۍ و رندانه مينه

++++

نه دي زمونږ سرکښي ولـولـې د اېلېـــــــدو نه دي
نه دي زمونږ رنگيني سرې غــونچــې د رژېدو نه دي
نه دي زمونږ هوډجني قافلـــې د درېـــــــدو نه دي
نه دي زمـــــــونږ لرغوني تــرانــې د هېرېدو نه دي

خير خانه - کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي خپه

ډېر مي د ښايست په تمه روڼي کړی شپې کـړلـې
ډېر مي د خيالو په زمزمو شلنډې بيدې کـړلـې
ډېر مي ستا د خوب په ليدو بلې شمعې مړې کړلې
ډېرې مي پر زړه باندې اوارې ستا کاڼې کړلـې

++++

څومره اوږدې مياشتې لنډ کلونه زما په برخـه دي
څومره ستړې ساه اوږده مزلونه زما په بـرخـه دي
څومره بې درمانه سخت رنځونه په ما پورې سـول
څومره کړاوونـه زحمتـونه زما پــه برخـه دي

++++

نه يمه پولاد چـې پـه سـوټک بـه لا کلکېږمه
نه يمه الماس چـې تـر ښيښې به لا هـم لـوېږمه
ماتــه په نصيب کـې نيمـې برخـه د آدم راغله
صرف (تر ګل نازک) يـم چــې نولېــږمه ژړېږمه

++++

مينه که په دومـــــره زغم پالي خو مېـړنې په وي
ځان که سوځـوي په حـوادثـو سپلنـې به وي
ژوند چې په دې بيه پېــرودې چور لېوني بـه وي
بل که په خبرو غــولـــوي، آخر کوچنې بـه وي

++++

پرې مي ړده احساسه چې يو لږ څه خو هوسا سمـه
پرې مي ږدئ مرګونـو چې د ژوند په تماشا سمـه
پرې مي ږدئ ژړاوو چـې يو ځل خو په خندا سمـه
ګونـدې لــه غمـونـو له دردونـو را جلا سمـه

++++

(c) ketabton.com: The Digital Library

گونـــدي په دې ستـــړو اندامـــو هم د مزله سمـه
گوندي په دې ورکـو قافلــو کـــې لار پيدا کمـه[7]
گونـــدي په دې ړنـرو اسوېلـو کې د اميد غمـی
بېرته په لاس راســي و نـــړۍ تـــې هويـــدا کمـه

کابل - ۱۳۶۶ش

[7] کمه = کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوثري څاڅکي

ولي چوپ يې زما زړګيه؟ پسرلی دئ نو بهار دئ
د غوټۍ د زفاف شپه ده، بخملي پالنګ هوار دئ
د شبنم کوثري څاڅکو د يخنيو ګناه پرېوله
ترحم ته يې نرګس لاس پر نامه سو، په وقار دئ
د شبو د عطر ورېم، هوسۍ شوخه ميداني کړه
د چمن پر بخمل رغړي، هم بستريې ګل نګار دئ
و شهيد غاټول ته ګوره، سور کفنه راښکاره سو
د بهار په عرسات کي، د جنت په انتظار دئ
د ګلاب په اننګو کي، اغېزې د ميني ښکاري
بورا ځکه ده بېتابه، و مچکوته يې تلوار دئ
شهامت د سرويويني، په درست ژمي کي خم نه سوه
پر اوږو که يې هرڅومره، پروت د واوري سنګين بار دئ
چي ناخوالي د ساړو او د يخنۍ يې وليدلې
د چمن غوني زيږه سول، تک شين واوښتئ په قار دئ
مبارک دی سه بلبله، د وصال ټاپې دي راغئ
د اغزيو پروا مه کړه، ګاوندۍ چي يې دلدار دئ
د خزان اهريمن راغئ، د ګل پښو ته په سجده سو
فرشتې د رحمت ناځي، آزادي چي يې شعار دئ
خوشحالي کوه معصومه، مسافر لالی به راسي
ما پر نېک شګون نيولئ، دا د نوي کال بهار دئ[8]

کابل - ۱۳۶۲ش

---

[8] دا شعر ما په کابل کي په داسي حال کي ووايه چي د وطن او منطقې ټولو جرياناتو حکم کاوه چي هيواد کي به آرامي او ثبات راځي. خو وروستيو حوادثو نه يوازي (مسافر لالی را نه ووست) بلکي زه يې هم مسافر کړم. اوس دغه کرښي په کوئټه کي کاږم او د مهاجرت شپې تېروم. (هوتک) ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

توبه يې تر بدترو

له قلم سره مي بيا سوله د زړه پته خواله
بل مونس راسره نسته، تشو مه ورته زړه
ما علاج کړ د دردونو د سکوت په درملونو
نتيجه يې سرچپه سوه، د زړه تپ لا شورېده
د تقدير اراده گوره، څه عجب لوبه روانه
سره گډ دوست و دښمن سوه، دښمن دوست و دوست دښمنه
زرنگيو ته مو پام سته، څه کاني يې په موږ وکړه
د پښتنو مينه ورانبري، پخپل لاس د پښتنانه
هم يې ويني تل توئېږي، هم يې کور ور کنډواله کړ
هم بدی سوي ورته پاته، هم يې لاه په وينو سره
هم مهجور پر هيوادو دئ، هم يې گروبي سوي کلاوي
وطنونه تول په ډک سول، نابللي مېلمانه
هم يې هېره تري ماضي سوه، هم تياره يې مستقبل سو
(پور پر غاړه مېړ مرداره) دی د مرگ په خوب بيده
ظواهر يې د خانی دي، خو محتاج د بل و لاس ته
نه له پلاره څه ورپاته، نه ورپاته له نيکه
روايت له نورو نه کړم، زه پخپله يې شاهد يم
چي زموږ د انگړ ناوې، په پساله کي زنگېده
نه يې غم چېرته ليدلئ، نه يې وير چيرته کتلئ
د خوښيو بارانونه، شپه و ورځ پر اورېده
نن د زوی په غم غمجنه، د کونډتون په درد دردمنه
د خوښی گدا تعويض سوه، د ماتم په څرخېده
لا لهانده سرگردانه، لار و ليکه ځني ورکه
حوادث باندي کوترم سول، مره يې سوله ورته خپه
د تدبير واری يې تېر دئ، منتظر و تصادف ته
لا رويان د عقل ناست دي، له خندا څه ورته شنه
پر دا نورو مي غبطه سي، څه آرام ژوندون يې وکړ
پر تنديو يې زموږ کښلي دي (په وينو لمبېده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جرس کړنگـــــــــي يــــــــې اورو ، خـو منزل ته نه رسېږو
چي اوښبه مـــــــو انايـــــــي دئ، که مــــزلونه دي اوږده
خدايه ته مو سې پـــر زېرمه، عاقبت مـــو دي پــه خير وي
نن خـــو خدايږو مـــزه نستـــــــه، ټول خوارۀ سوله ترخه
دا ارمان مـــــي راپـــوره کــړې، چي دا کور بيا ودان گورم
د دې خـــړو کوڅو مټ ســـي، د ښايستـــو ستـــرگو رانجه

کابل - ۱۳۶۷ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمني روى

له روغ زمت سـري ځخه رنځـور مه جوړوئ
په جبر لـه ميشته وو نه مهجـور مه جوړوئ
وروري عزيزولي مو په نـري سپنسي پتليس ده
د ميني له نغـري د غم تنـور مـه جـوړوئ
نيازمنو در قربان سم عواقبو ته يې ځيـر سئ
په لوى لاس له ځوانکـي نه ناسـور مه جوړوئ
په بده ورخ پرديـو ته لا هم سـري اړ کيږي
له خپل سکنـي ورور ځخه تربور مه جوړوئ
په هـر گام و قدم کي د وطـن مصالح گورئ
د نفس له خواهشاتو ، دود دستور مه جـوړوئ
معصوم وايي د زلمو په وينو دا سوبه روزي سوه
له دي مقدور بري نه نامقـدور مـه جوړوئ

کابل - ۱۳۲۷ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه سوده

که په شان د منصور ځوړند په درانه ســـوم
دا هم شکر چي له مینـــي بېـــزار نه ســـوم
قرباني که مي خپل ســـر تـــر ښکلـــو نه کړ
په دروغجنـــه مینـــه يې شرمسار نه سوم
که پــــر بده ورځ يـــم ليــــري له دوستانـــو
غنیمت ګڼمـــــه دا چــــي اغيار نــــه سوم
که بلبلو ته ســــــور ګل د ګلشــــن نــــه يم
دومره سوه چي عليحده ورتـــــه خار نه سوم
که تسبيح مــــي د تقـــــوا په لاس کي نسته
دومـــــــره بس ده چي متهم په زنهار نه سوم
دري ګــــزی ډک پــــه بـــي پتـــو ښايسته وو
حمد دئ خدای ته چي يې زه خريدار نه سوم
که مي توري تــــه لاس نه رســـي معذور يم
ګوزارونـــــه د قلـــم کړم پــــــه ډار نه سوم
اسوېلي مــــي نښانه د خــــوړين زړګي ده
خير که چوپه خوله يم ناست په چغار نه سوم
استشهــــاد پـــــه خپـــل نامـــــه کوم يارانو
چي موسوم يم په معصـــــوم ګنهګار نه سوم

کابل - ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپیڅلی احساس

که د پســــــرلي په باران
سمسور سي باغ د چمــن
او يا د لمر په شغلـــــــو
روښان سي تول وطـــن
يا د سهار پــــه پــرخـه
خوښ ســي ګلاب يا سمن
د بلبـــلانــــــو په ږوږ
محشر سي جوړ پر ګلشـن
مسيــــــحا دمــه وږمــه
څيــــــري د مــړو کفن
زما شعـــــــــري ولولې
زما د زړه اند ېښنــــــــې
زما د احساس موجـــونه
زما د مغــــــز پـــردې
رالـــــــېږولای نه سي
نبخه چي ولې؟

او يا د پېغلـــــــو ښکلا
د هغـــــــوی ناز و ادا
د ښکلـــــــو سترګو حيا
د مينــــوشانــــو غوغا
د ساقــــــــي ډکي پيالې
رقص پايکـــــوبي و نڅا
يا د رندانو تـــولــــــی
شــــونډې د ميـــو مينا
زما شعـــــــــري ولولې
زما د زړه اند ېښنــــــــې
زما د احساس موجـــونه
زما د مغــــــز پـــردې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رالمســـــولاى نه ســــــي
نېخه چي ولي؟

که د مظلــــومــو چيغـــي
او يا معصـــــــوم آهـــونه
د نـــــازولــــــــــو ژړا
اورم د ويـــــر ســــرودونه
پر اهاړينــــو دښتــــــو
د سرو غرمو مزلـــــــونه
او يا د کـــــــونډې ناوي
د واده ســـره لاســـــونه
يا د جگـــــــړې نوم اورم
يا د تـــــوپـــــو درزونه
يا د گوليــــــو شپېلکی
د طيــارو ږغـــونـــــه
آه چـــــي وام سره لمبه سم
پر ســـر کـــم بل اورونـــه
اوه چـــــي وام تندر سمـه
وران کــــم دا غټ برجونه
اخ چي وام شپې روڼي کړم
ليکـــــم د سوز شعرونه
زما شعـــــري ولولـــــې
زمـــا د زړه اند ېښنـــــــي
زمـا د احساس موجـــونه
زما د مغــــــــز پــردي
رالــــــــړزولای نـــه سي
را ويښــــــولای نه ســـي
نېخه چي ولي؟

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازل کښبلي

په دي دو مــره نعمتو کي پښتـــــــون شوم پاته دئ
د دنيا له لذتــو څخه محــــــروم پاتــــــه دئ
تصنـــــع سوله په ګـــــډه، لباسي سوله کارونه
د ښکلا و د ښايست يـــــوازي نـــوم پاتـــه دئ
د رحمت د باران خاڅکي، د غضب په اور اليش سول
صدف پټـــــه خپله خوله کړله مکتــــوم پاته دئ
د وفا کمبله ټـــوله، د ښايسته وو بازار ســـوړ دئ
د هوس واری مـــــي تېر ســـو راته ګروم پاته دئ
د قدرت ټول وسايل يې په کار واچـــول عاجز سول
اوس نـــــو بل څـــــه نه دي پاته، يو اټوم پاته دئ
د بېلتون ترخه جامونه مــي د وصل په نيت نوش کړل
اوس نه وصــل نه ساقي ستـــــه، خالي خوم پاته دئ
د پښتـــون پر کـــــرونده يې د نفاق نيالګی ايښئ
د ګلاب پـــر ځای اغـــزی و يا زقـــوم پاتـــه دئ
يا اجل په مرګ محکـــــوم کړل يا غائب سول له نظره
د نيکه بابا پـــــــر مېنه يو معصــــــــوم پاته دئ

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسان

څه عجب شاني موجـــود دی
څه مغلق يې ساختمـــــــان
په ښـکاره ځان اشـــرف بولي
خو ارزل دی تـــــر حيـــوان
چه د سکر شـراب وڅښــــــي
خپل ځان وبولـــــــي يـزدان
حال د صحوي چي پر راســـي
تر مېږي ســــــــي ناتـــوان
که و ژوند ته ليـــــــوني سو
هی تــــــــوبه يې له هيـجان
ټپ د ميني پر زړه وخـــــوري
نه يـــــــې آه وي نه فغـــــان
خـــــو بيا کلـــــه له لرې درده
لـــړزوي مځکــــــــه اسمان
کله ســــــــر تر نورو جار کي
خپل ځان نه وي بانـــدي ګران
خو بل وخت لـــــه ډېره سوخته
ورانـــــــــوي ودان جهـــــان
که د نور مينــــــه پر زور سوه
ځان مکــــــوټ کړي په يو آن
که يې زړه تور لکه سکـور سو
بيا دښمـــن ســــــي د عرفان
کله دومره ځان غټ حس کـــي
نه ځائيــــــــږي پر کيهـــــان
بل وخت دومري سي کوچنوټی
په يو کونج کــــــي يې ګذران
تمـــــــــــدن ټوله له ده دی
تـــرقـــــي د ده ارمـــــــان

(c) ketabton.com: The Digital Library

خــو پــه ژوبلــه بيــا اتل دی
په مرگـــــــو کـي پهلــوان
د زمان بيـــــړی چي گــرزي
دی يـــې دئ لــوی کښتیـ وان
د تاريـــخ ټـول فجايــــع بيا
هـــــم د ده د لاس نښـــان
بڼ د ژوند چي سمســـور وينـئ
دی د ده پـــــــه لاس ودان
خو ورانــــــیـ تــه د دې بڼ بيا
جـــــــوړوي اتـــــوم بمان
چي ويا ړني مي پــه زړه ســـي
پــــــــر خگـر سمـــــه روان
خو چي بد يـې را په ياد ســي
وايـــــم کاش نــه وای انسان
معصــــــــوم نه دی پيـژندلئ
تل و ده تــــه دئ حيـــــران

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کانې کرښې

که په حال د کونډو رنـــډو و بې وزلو خبر نه سي
تږوله ورځ که راته ګـډ وي، زما پر زړه يې اثر نه سي
قافله د اولســــو به شــو په شــو سي سرګردانه
خدايږو نه رسي مـــزل ته، چي پر لار برابر نه سي
د شفق له لړمانــــه څــه، د سهــــار روڼا راوزي
په کُره کي چي اور نه سي، تور پولاد به خنجر نه سي
د توپان لوړي باډاسکي به ببرې کـــــي درې وړي
که ماڼو د طغياني ځپــــو و غبــرږي ته ورنه سي
د هغه لښکر د سوبې، تمــــه مـــــه کـوئ يارانو
چي يو ځلې د جګـــــړې پر ډګر کنډ و کپـــر نه سي
د رحمت د باران څاڅکي به ونـــه وينئ په ستـــرګو
اسويلي کـــه د وېرجنـــو لــه کــوګله بهـــر نه سي
د نغري قـــدر و قيمت به هغه وخت ورمعلـــوميږي
چي پـــــر لــــوړو و ژورو د پـــردو دربدر نــه سي
له تاداوه يې نسکور کـــړه، په پتليس کله رغېـــږي
دا ماڼې به جوړه نه کــــړې، تر څو زېر و زبر نه ســي
چي سرې سپلې د مني، د ګل پاڼې تږولي توی کـړې
غوټۍ پته خپله خوله کړه، چي سبا ته پر پر نه ســي
ببرولی حـــــــوادثو چي و هر څــه ته شکمن دئ
واهمه د معصوم ځکـــه، وايي لــه بــدو بدتر نه سي

کابل - ۱۳۶۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوخ نرخ

په تکه توره شپه پسي راځي د لمـــــر وړانګې
ورانۍ د باران جز ، خو پرې ابادي کـــــرونـدې
الماس د حوادثو کـــه د زړه ښيښــــه درزي کړه
د صبر پتري غـــــواړي، کنه ســـوه ريچې ريچې
توپير دی په تعبير کي چـــي پر حسن يې جنګونه
د چا شنې رانۍ خوښــــي، د چا سپيني پښتنـــې
دنيا يو مجمـــوعه ده د ګلانـــــو او اغـزيــــو
ګلان ګېـــډۍ ګېـــډۍ وړه له اغزو ساته پايځې
د ميني په قانون کي د قيـــــود ماده منســـوخه
حيران ستا و جرئت ته چي دا پوخ نرخ ماتــــوې
لايق د صفت نــــه دی مين زړه چــــي ژړا نه کا
ترې جوړ که اور لـــړونی که رغ نه يوست سريندې
پرده کي چي ځان نغـاړي له دوو حالو خالي نه وي
يا حسن د پـــرۍ لـــري يا رنګ يــې بــې مزې
تاريخ د ژوند مو ټوله حماسې دي هنګامــــې دي
په زړه به ډېر ساده وي که شا کـــــي سوله جګړې
ببربره له سکونه، خځېـــــدو کي څه عيب نستته
د شني چيني اوبه ســــــي په ډنډونو کي ورستې
معصومه ځان سمبال که کړاوو ته که ژوند غواړې
بقاء ده پــــــه جدل کـــــي دا آئين د زمانــــــې

کابل - ۱۳۶۶ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه يې کوم

په محک چي ګلپ راووزي سور وښی به څه کوم؟
چي کاروانه د کوچني کړي، لوی سړی به څه کوم؟
پسرلی خو يو سمبول د غوړېدو او خندېدو دئ
چي خندا سوه راخه هېره، پسرلی به څه کوم؟
صدقه تر هغه سر سم چي په عشق کي سودايي وي
که په مينه مجنون نه وي، ليونی به څه کوم؟
صحرا ډکه په کودرو، د خاشي ارزښت يې نسته
چي مي کومی په لوند نه سي، سروبی به څه کوم؟
د لښکر سياهي يې بولـه، تېر نه دي مه په وياړه
چي پر بده ورځ مل نه سو، خپل پردی به څه کوم؟
ظواهر مي خطا باسي، د باطن ګټه يې وايه
که په يخ په ښه را نه غئ، سپين کوسی به څه کوم؟
چي په غم مي خوشالېږي، په ماتم مي هوسېږي
په څه درد به دراني خوري او غلجی به څه کوم؟
چي لورينه يې پر کونډو، يتيمانو د قام نه وي
سړبنی به څه کوم؟ بيتنی به څه کوم؟

کابل - ۱۳۶۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاينات

چي پر نورو مو خنـدل هغه راوسوه
اولني ياران مو ټوله تـور لېمه سوه
حجابونه د معنا چي ســوله پورته
چي ګنهل مو مستقيم هغه کاږه سوه

کابل - ۱۳۲۵ش

د هستۍ شرط

چــي يــي ختـه پخـول د آدمــــزاد
ايښــــووئ چـــي د بشر د کـــور بنياد
د هستۍ بار تي په دي شـرط اوړه ورکړه
چــي پــه ژوند کـــي به دايم يمه آزاد

کابل - ۱۳۲۵ش

جګه غاړه

خــه ارزوګاني د ګور دبنــدي سوي
خومره ککــري، کام د مرګي ســوي
جار تر ها سترګو ، قربان تر خولويي
چي نه سوي ټيټي، نه په زاري ســوي

کابل - ۱۳۲۵ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

رجا

که مي نن زړگی له غمه خخه شین دئ
یا له سترگو مي روان د اوښکو سین دئ
هره سخته دوي خوښی لري په وړاندي
دا مي دین، دا مي آئین دا مي یقین دئ

کابل - ۱۳۲۵ش

آخر ولي؟

ولي مو راوبېښ کړم د ځوانی له خواږه خوبه
ځله مو رابېل کړم له جنون له لیونتوبه
اوس په لا علاجه رنځ اخته یم نه رغېږمه
هی توبه! د مغز له ایشناوه له آشوبه

کابل - ۱۳۲۵ش

آغم ځپلو!

آ سترو سترو! آ جل وهلو!
آغم ځپلو! آنازولو!
لمبېږئ تاسي په خپلو وینو
گټه یي بل وړي، آو بر ژړلو!

کابل - ۱۳۲۲ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

واقعي مسئول

دا چي ويني نن بهېږي دي مسئول لوی قدرتونه
اچولي يې فتنــــې دي جنگـــوي سکني ورونه
نه په غم کي د بشر دي، نې لورينه پر انسان سته
ازمويې خپلي وسلې و خرڅوي خپل توپکـــونه

کوئټه - ۱۳۶۸ش

پښتانه

ماضي مو د وياړو او مفاخـــرو مجموعـــــه ده
تاريخ مـــــو سر تر پايه کارنامه ده، حماسه ده
قدرت زما په قرعه کي آزادي تل را ايستلـــې
دنيا ته مــــــې نامــــه نن جوړه کړي هنگامه ده
پامير د نړۍ بام دی زما بيـــرغ پاس پر رپېږي
ايشا يو ارت کـــور دئ زما وطن يې دروازه ده
سر خرويه ځکه گـــرزم چي غلام نه وم هيڅکله
د وينو په سېلاب مي مزرعـــه د تاريخ شنه ده
هيبت د سرو لښکــــــرو جهان تـــول و بيرولئ
تأثير زما د گـــوزار چي کوږ يې توغ و نغاره ده
اسمانه ښــه يې واوره، په واز کومي درته وايم
افغان، پښتون پټان دئ يو مفهوم يـــوه نامه ده
ښايست، حسن، ښکلا تولـه د ميني تعابير دي
توپيـــــــر دئ د الفاظو مسمی تولـه يــــــوه ده
کاروان د ارادو مو په مـــــــزله نه ستومانېـــږي
نيستی ده د سالار چي مــــــو نن ورکه قافله ده
غلط نه سئ زلميو، په حيلـــــو يې خطا نه سئ
روښانه لکه لمر ستاسی راتلونکــــې آينده ده

گلشن اقبال - کراچي - ۱۹۸۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې مِهره ساحل

د سمندر لــه تــوپانــو را تښتېدلـــي ثپــه
له غټو سخــرو سره و نښته قطــره سوه
چي دا ښوی پرښي يــې مـــرجع د نجات و بلله
د اميدونـــو دنياګۍ يــې خـــوره وره سوه

++++

د حوادثـــو په سېلاب کي لاهـــو سوي شاعر
د سرګردان موج په آينه کي يې خپل ځان وليدئ
د تودو اوښکو سمندر يې ګرېوانه ته تـــوی سو
له ارمانونـــو ډک زړګی يې پکښې وران وليدئ

++++

د سر خوړلـــي ثپې ژوند د حال په ژبـــه وايي
هره کـــرکنډه، هـــره ګرګه دَرَسته مـــــه ګڼئ
دا په ظاهـــره کي درني خوبـــې احساسه تيږې
د خپل نجات، خپلي ژغورني وسيله مه ګڼـــئ

کراچي - ۱۹۸۹ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکه هديره

تندرونــــه پاس له هسکـــه راشـــوه ســـي
که سا کښ وي که بــې سا ټول لو لپه ســـي
د چا لاس د چا مغـــزی و د چا گـــوتـــي
ســـي پيدا ، وربانـــدي جوړه مقبـــره ســـي
و ژونــدو تـــه خپلــه مېنــه ســره تبی سي
نامعلـــوم لور تـــــې روانـــه قافله ســـي
څوک جل ووهـــي له تندي چـــولاوه ســـي
پردا نـــورو چـــي قاصـــد د اجل راســـي
د ژوندون له پتي خلاص، مرگ يي پرده سي
مرگـــی حق دئ خـــو د ويـــر خبـــره دا ده:
ورک يي نوم، ورک يي مدفن و هديـــره سي

گلشن اقبال - کراچي - ۱۳۶۸ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

خزان پسرلی

پســـرلی څه دئ؟ د ګولونـــو موسم
د سپړېدنـــو ، غوړېدلـــو مـــوسم
د بلبـــلانـــو د رېـــزونـــو محشـــر
د ســـرو ګلانـــو د وږمونو موسم

++++

زما له پسرلي ښخه ښایست سو کډه
پر نازل سوئ دئ د وینـــــو سېلاب
که په نامه یو څو غـــــوټۍ غوړېږي
تاندي لباندي ســـي په تیغ د قصاب

++++

پســـــرلی راســـي خو ګلونه نه وي
که وي بیا ، هلته یې خوندونه نـــه وي
د حمل نوم ورباندي مـــه ایږدئ نـــور
چي یو مخ مرګ وي، حیاتـــونه نه وي

++++

سور ګل خو نښه د پســـــرلي وه پخوا
نن یې ښایست، نن یـــې مزه ده تللي
ستخ سوله زړونه له سره رنګه ښخـــه
ازبس چـــي ډېري وینـــي ولیدلـــي

++++

د هندوکش له سپین واورین تندي نه
د ستومانـــۍ خولي موجونه وهـــي
اوښکـــي روانـــي د بابا پـــــر رېره
د مخ شیلـــي یـــې تیندکـــونه وهي

++++

پر ارغنـــداب د غم ځلـــــونه ګرزي
لیـــړدوي، اړوي د غم کهـــولـــونه
د غم انـدېـي یـــې پر بارکړي، دروهي
پر ســـرباري یـــې وي غمجن سرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

++++

زما ارغســـان نـور مځکي نه ابوي
نېستوي غبېـ کـي د ســـرو قافلې
غورځوي ښندو ته د ګرګو پـــر ځاى
د لاهو ســـوو انسانانـــو شغـــې

++++

مل به ليدل چـــي د هيلمند پـر غاړه
څو کنډوالي وې د لـرغـــونـي زمان
په پسرلي به څـه محشـــر سو پر جوړ
ورتـه راتلل بـــه پـــه زرو سيلانيان

++++

نن هـــره مېنه کنډوالــه کنډوالــه
تازه کـوي ياد د لـــرغـــونـو وختـو
خو سيلانيان يـــې دي له خپله کوره
ننداره چيان يـې دي د خپلـــو ملکو

++++

ښه پســـرلى د ښې راتلونکـــي ننبه
د سمسورى زيرى په څنګ کـــي لري
د دې کوړاګو پسرلى بوله خـــزان
چې د ورورى ادعا په جنګ کي لـري

کراچي - د حمل لومړى ورځ - ۱۳۲۹ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهاجرت

په قرعه چي مي ختلي پردېسي ده
له ژوندونه مزه تللي ده، خواري ده
په پاخه کاڼي مو تول (مهاجرت) کړ
لو بې پایه و اوږده سرګرداني ده

کراچي - ۱۳۲۹ش

یادونه: د (مهاجرت) ابجدي ارزښت ۷۴۹ دئ او د وروستۍ مصرع ابجدي ارزښت هم ۷۴۹ کیږي - په دې حساب (مهاجرت) د (لوبې پایه و اوږده سرګرداني ده) سره برابر دئ. (هوتک)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library